

นันทนญา ประจงจัด 2553: การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาไทยเพื่อรักษาหน้า
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทุล, ค.ม.
206 หน้า

การศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาไทยเพื่อรักษาหน้า” มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษากลวิธีการใช้ภาษาไทยเพื่อรักษาหน้า โดยเก็บข้อมูลจากบทละคร โทรัตสน์จำนวน 5 เรื่อง
คือ เมียหลวง แจ้วใจร้ายกับคุณชายเทวดา เศาร์ 5 พระจันทร์สีรุ้ง และสาปภูษา

ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการใช้ภาษาไทยเพื่อรักษาหน้า จำนวน 4 กลวิธีหลัก คือ กลวิธี
การพูดตรงแบบไม่ตลกแต่งคำพูด กลวิธีการพูดตรงแบบตลกแต่งคำพูด กลวิธีไม่ตรงประเด็น และ
กลวิธีใช้วงนภาษาขยับยั้งการกระทำที่คุกคามหน้าตนเอง และพบกลวิธีใช้วงนภาษาเพื่อรักษา
หน้าจำนวน 17 กลวิธีย่อย คือ การไม่ตอบรับโดยไม่ให้เหตุผล การต่อว่ากลับ การยกย่องตนเอง
การกล่าวโทษบุคคลที่สาม การปลอมไม่ให้กังวล การขอความเห็นใจ การทำท่ายุ่งสนทนา
การใช้คำเรียก การข่มขู่คู่สนทนา การประชดประชัน การกลบเกลื่อน การเพิ่มข้อมูลใหม่
การบอกว่าไม่มีข้อมูลเพียงพอ การกล่าวเปรียบเทียบ การเปลี่ยนประเด็นสำคัญของการสนทนา
การใช้คำสั่ง ปฏิเสธ และพบกลวิธีใช้วงนภาษาเพื่อรักษาหน้า จำนวน 4 กลวิธี คือ การหัวเราะ
การไม่พูดหรือการเงียบ สัมผัสภาษา นัยภาษา

การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างจากบทละคร โทรัตสน์ จำนวน 5 เรื่อง พบกลวิธีการใช้ภาษาไทย
เพื่อรักษาหน้าที่ใช้มากที่สุด คือ กลวิธีการต่อว่ากลับ โดยพบร้อยละ 16.42 รองลงมาเป็นกลวิธี
การใช้ปฏิเสธ ร้อยละ 12.96 และ ลำดับที่ 3 กลวิธีการไม่พูดหรือการเงียบ ร้อยละ 10.08

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบทั้งการใช้วงนภาษาและอวงนภาษาวงนภาษาที่ใช้มากที่สุด คือ
คำบอกการถาม ร้อยละ 19.9 รองลงมา คือ คำปฏิเสธ ร้อยละ 10.60 และลำดับที่ 3 คือ การใช้
คำกริยา ร้อยละ 6.87 ส่วนด้านอวงนภาษาที่พบมากที่สุด คือ การไม่พูดหรือการเงียบ ร้อยละ
10.02 รองลงมาเป็นการตบ ร้อยละ 4.87 และลำดับที่ 3 คือ การจ้องมอง ร้อยละ 4.58